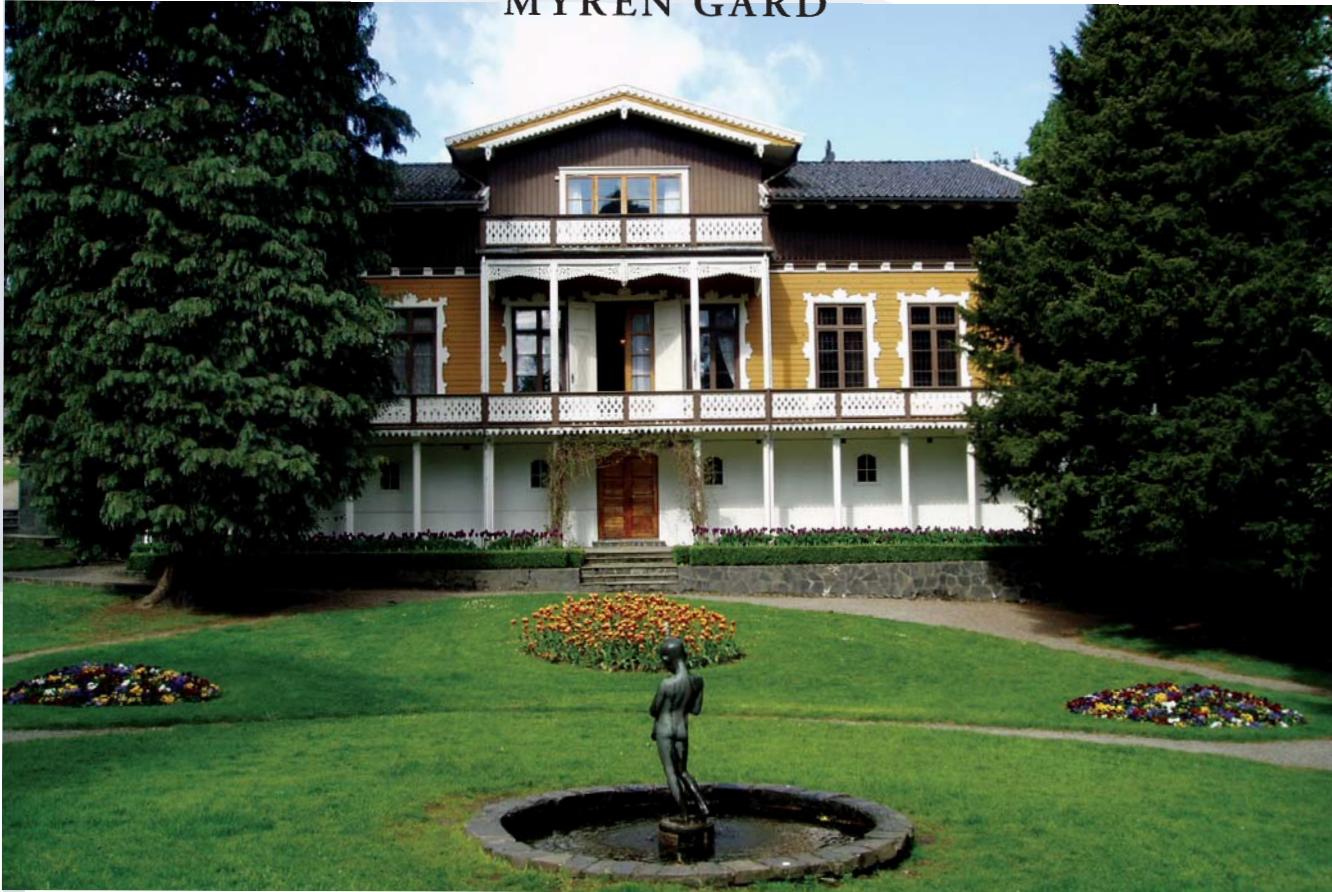

MYREN GÅRD

Spisestuen

Grosserer Johnsen holdt spisestuen for å være den vakreste av stuen. De fine veggene i pariserblått og stukkarbeidet er uerstattelige. Arbeidet ble utført av italienske spesialarbeidere. De enkle gamle sørlandsmøblene glir naturlig inn i rommet og den store Ekeby ovnen med hvite fliser og blå ornamenter kunne neppe ha fått finere plass. Speilet på sydvestsiden er det eneste som ikke stod her etter familien Johnsen.

Statuene på veggen er av gudinnene Flora og Hebe.

Musikkværelset

Det røde rokokko mahognimøblementet med bord er fra Wilds tid, og står fremdeles på samme plass i hjørnestuen. Bordlampene, skrivebord i nøttetre, de små bordene og stoler, har også tilhørt huset. Det samme gjorde speilen mellom vinduene og klokken, eller kaminuret. Taklampen var lik lampettene, men familien Johnsen fikk satt inn elektriske lyspærer da de flyttet inn. Flygelet har tilhørt konservator Ragne Schmidt.

Familien Wild.

Slekten Wild kommer fra Sveits. Caspar Wild ble i 1810 ansatt hos Samuel Otto & Co i Kristiansand, et handelshus med røtter i Sveits. Etter noen år ble han medeier, og i 1839 overtok han hele forretningen. Firmaet drev i forskjellige bransjer, men viktigst var trelasthandel, skipsrederi og verft.

På slutten av 1830-årene ble Vigeland bruk kjøpt, og et større sagbruk ble oppført der i 1840. I 1852 ble hovedhuset på Vigeland bygd. Men ikke lenge etter trakk Caspar Wild seg tilbake og overlot forretningen til sin halvbror, konsul Johan Heinrich Wild og nevøen Marcus Wild.

Johan Heinrich, var født 1820 i Mitlødi. Han kom til Kristiansand som ung handelsfullmektig for å jobbe hos sin bror. I 1846, 26 år gammel, giftet han seg med Mathilde Benneche, (f.1822) datter av kjøpmann Steen Andreas Benneche fra Kristiansand. Firmaet eide sagbruk på Vigeland og på Fiskå. I 1854 kjøpte konsul Johan Heinrich Wild eiendommen Myren for 1600 spesidaler. Myren var naboeiendom til Fiskå. Han satte i stand de gamle gårdshusene som antakelig var oppført rundt 1764 da Myren ble utskilt fra Fiskå. Ole Johan Gundersen ble ansatt som forpakter. Han omtales i dokumenter fra den tiden som "avlskar på Fiskaa-myren". I det gamle gårdshuset, som fremdeles står her, ble hans sønn født i 1858.

Visstnok mye på grunn av fru Mathildes svake helse ønsket Johan H Wild å skaffe seg et trivelig sommersted i pene omgivelser og frisk luft. Hans suksess som skipsreder og trelasthandler gav rik anledning til større investeringer.

Han satt som eier av Myren og bestemte seg for å bygge et sommerhus på dette stedet. Det lå i landlige omgivelser, ikke langt fra byen, og lett tilgjengelig med båt.

Bygningene.

Mellom 1854 og 1856 ble sommerbolig, bryggerhus, og uthusbygning reist. Bygningene ble utformet i Sveitser stil.

Allerede i 1840 kom det første Sveitserhus til Norge, så da Myren kom, var det ikke helt nytt. Myren var likevel ett av de beste. Huset er stokkebygd og satt på en meter tykke solide stein.

Bryggerhuset ligger mellom hovedhuset og den langstrakte uthusbygningen og lager et vakkert innrammet gårdstun, med stenbeplantinger langs innkjøringen.

Det ble også bygd et lite hus nede ved sjøen i Melkevig.

Verandastuen

Her står et originalt Bergens empire møblement, kjøpt av enken etter Leer Salvesen (han var prest i Bergen). Mahognibordet er et komplett bord med intarsia fra først på 1800 tallet.

Spinettet stammer fra familien Wirshing og lampen på spinettet og taklampen har fulgt huset.

Biblioteket

Ornamentene i taket er utført av maleren Thorkel Gill. Han hadde dekoroppdrag i forbindelse med gjenoppbyggingen av Ernst hotell i 1898 etter at hotellet gikk tapt under bybrannen i 1892.

Det store danske møblementet er fra 1860 årene og stammer fra familien Jebsen. De kom senere i ordfører Tallaksens eie, og har stått på «Filialen» på Lund. Bøkene i bokhyllen er en gave av Leo Tallaksen. Oppå bokhyllen står to spesielle lamper som sannsynligvis stammer fra Endresens gave. Gyldenlærstapet ble satt opp i 1957.

Maleriet er et portrett av Ulrikke Elenore, Karl den XII's mor, malt i Stockholm i 1645 av den tyske maleren David Kloeker Von Ehrenstrahl. Motivet forestiller barna Ulrikke Elenore mistet, fremstilt som små engler, amoriner.

Identifiserte fru Mathilde Wild seg med Ulrikke Elenore i sitt barnløse ekteskap?

Eiendommen blir solgt.

Ekteskapet mellom Johan og Mathilde ble barnløst, det vakre sommerhuset og de gunstige omgivelser hjalp ikke på Mathildes helse. Hun døde allerede i 1861. Johan Heinrich giftet seg igjen med Anne Rosine Otto fra Farsund og fikk datteren Anna Frederikke. Johan H.Wildt døde i 1873. Enken giftet seg senere med svensken C.L.Friedlander og flyttet til Stockholm. Datteren overtok eiendommen i 1886, men solgte den igjen i 1894 da hun giftet seg med bankdirektør Carl Toren i Stockholm.

Familien Johnsen.

Johan Peter Johnsen (1826-1895) kjøpte eiendommen for 24.000 kroner. Det var et familieforhold mellom disse slektene. Sønn til J.P.J var gift med Kamilla Balchen, datter til Bernt Balchen som var adoptivsonn til Caspar Wild. Bernt Balchen og Anna Fredrike var dermed fetter og kusine.

Da J.P.Johnsen døde i 1895, overtok sønnen Johan Peter Severin Johnsen og Kamilla Balchen eiendommen. Ekteparet fikk 2 barn, Sigrid og Johan Peter. Sigrid døde ung i 1921 av tuberkulose. Sommerhuset på Myren ble stående uten særlige endringer i 30 år. Den lille dukkestuen i parken ble bygd i denne perioden.

1910 forteller domprost Sigurd Gundersen, som før øvrig var nevø av J.P.S.Johnsen, om sommerferien på Myren. Han forteller om familien Ugland som bodde i det gamle gårdshuset og som

stod for gårdsdriften, og om gamle Anna som hadde ansvaret for dyrene og bodde på et værelse over bryggerhuset. Her lå også melkerommet og utedoen. Nede i Melkeviggen bodde gamle Simon og hans kone. Han hadde vært sjømann og gjorde forefallende arbeid på gården. Hans kone hadde lukearbeidet i parken.

Myren som helårsbolig.

Johan Peter Severin Johnsen døde i 1927 og sønnen Johan Peter Johnsen overtok forretningen og familiens eiendommer. Han giftet seg med Siren Mo og de bosatte seg i Østre Strandgate, men ønsket å flytte ut på Myren. De startet med å gjøre hovedhuset om til helårsbolig. Det ble laget en ny stor hall og en koselig liten peisstue med utsikt over byen. Hjørnestuen og verandastuen ble pusset opp og det ble lagt inn sanitæranlegg med varmt og kaldt vann. Utvendig ble det blendet en dør ved hovedinngangen. Og i november 1930 kunne de flytte inn. Johan og Siren fikk to barn, Elin og Johan Peter Jr.

Det stod en liten tømmerhytte lenger nede ved sjøen som ble kalt "Myretuen". Senere ble den ombygget til bolig hvor Siren Johnsen bodde etter at hun solgte eiendommen til kommunen. Siren Bulie skriver at "det gamle skipperhuset i Melkevigga ble i senere tid benyttet som bolig for gartneren".

Bryggerhuset ble våren 1953 omgjort til bolig for J.P.Johnsen jun. og hans kone Randi.

Det som gir parken sin storslåtte karakter, er de mektige trærne, den myke fine plenen og det åpne utsyn mot sjøen. Der er registrert 170 busker og trær foruten uraktige planter og Rhododendron-sortiment. En botaniker vil finne mange interessante urter og/eller gressarter fra frø som kom med ballastjorden.

Like nedenfor verandaen ligger en gammel brønn hvor det tidligere sprang en svoveldamp. Hit fartet astmatikere for å innånde svoveldamp.

Parken.

Eiendommen Myren går ned til sjøen og en stor brygge, og var i sin tid en viktig innfallsport til gården.

I konsul Wilds tid kunne seilskuter legge til i Melkeviga. Det er funnet rester etter en gammel ballastbrygge. Det stemmer godt overens med opprinnelsen av den frodige parken som ble anlagt på eiendommen hvor ballastjord fra alle verdens kanter ble lagt. Poul Holst Paulsen tegnet en Hageplanen i 1860, og den ligger til grunn for dagens parkanlegg i engelsk landskapsarkitektur. Parkens opprinnelige form har holdt seg uendret siden den ble anlagt og er bevis på det høye nivå hagekulturen hadde i Kristiansand i forrige århundre. Den gamle hageplanen viser 35 forskjellige plantegrupper. Konsul Wild hadde sans for det eksotiske, og la mye arbeid i å skaffe sjeldne busker og trær. Plenene er av de eldste gressplener i Kristiansand, og sammensetningen av gress-slagene har faglig og botanisk interesse. Forvillet i utkanten finnes gressorter som ellers hører hjemme i syd- og mellomeuropa.

Wild bygget ny brygge og et badehus i Melkeviga. Var vannet i sjøen for kalt ble de store innendørs badekommene brukt. Badehuset og deler av bryggen ble tatt av høststorm og stormflo 4.november 1957.

Utvvidelser og utsmykninger.

I 1935 utvidet Johnsen eiendommen med en parsell på 8,6 mål av Kristen Justvigs eiendom på Fiskå. Våren 1936 ble det satt opp en steinmur ved innkjørselen og anlagt terrasse med pergola foran huset. Vis a vis stenmuren ble det anlagt et vakkert steinbed som før hadde vært fru Kamilla Johnsens jordbærhage. Den gamle svoelkilden fikk brønnmur og smijernsstativ med heisanordning. I 1938 ble innkjørselen prydet med en stor teakport med smijern. Sommeren 1939 ble fontenen med Ingemund Berulvsos skulptur «Gutten med fisken» satt opp. Dagens skulptur kom i 1973. Hele 2. etasje ble bygget om i 1958. Også verandaen oppe ble reparert. I 1958 ble det bygget nytt badehus på bryggen. Johan Peter døde i 1960 - og fru Siren solgte eiendommen med noe innbo og løsøre til Kristiansand kommune. Overtakelsen skjedde 28. November 1964

Etter at Kristiansand kommune overtok Myren, er inventar og utstyr supplert så vidt mulig i stil med det som sto igjen etter familien Johnsen.

MYREN GÅRD

Myren Gård, Myrbakken 3-5, 4621 Kristiansand

HEBE (gr):

Zaus' og Heras datter, som personifiserte ungdommen. Hun oppvartet Olympens guder før Ganymedes og ble gift med Herakles etter at han ble opptatt blant gudene. Romerne kalte hende Juventas, og under dette navnet hadde hun et tempel på Capitolium. Hun er avbildet på tallrike greske vaser, enten i armeløs khiton og at hun skjenker for gudene, eller som Herakles' hustru

FLORA (rom)

Hun er romerikets blomster- og havegudinne. Av grekerne ble hun identifisert med Khloris. Florafestene feires under stor løssluppenhet til hennes ære 28. April - 3 mai. Hun fremstilles på en romersk mynt som en ung kvinne med blomstersmykket hode. Hun inspirerte senere utallige kunstnere, fx Tizian og Poussin; et relieff av Cappeaux ses i Floras Pavillon i Paris.

